

De psychologie achter ongewenst gedrag

Hoe ongewenst gedrag (ook op de
golfbaan) tot stand komt – en wat je
eraan kunt doen.

NAMENS HARTWERK

Drs. Anouk Visser
Drs. Roos Dohmen

3 FEBRUARI 2026

NATIONAAL
GOLFCONGRES

Programma **van vandaag**

Menselijk gedrag

**Psychologie achter
grensoverschrijdend
gedrag**

Praktische tips

Kennis

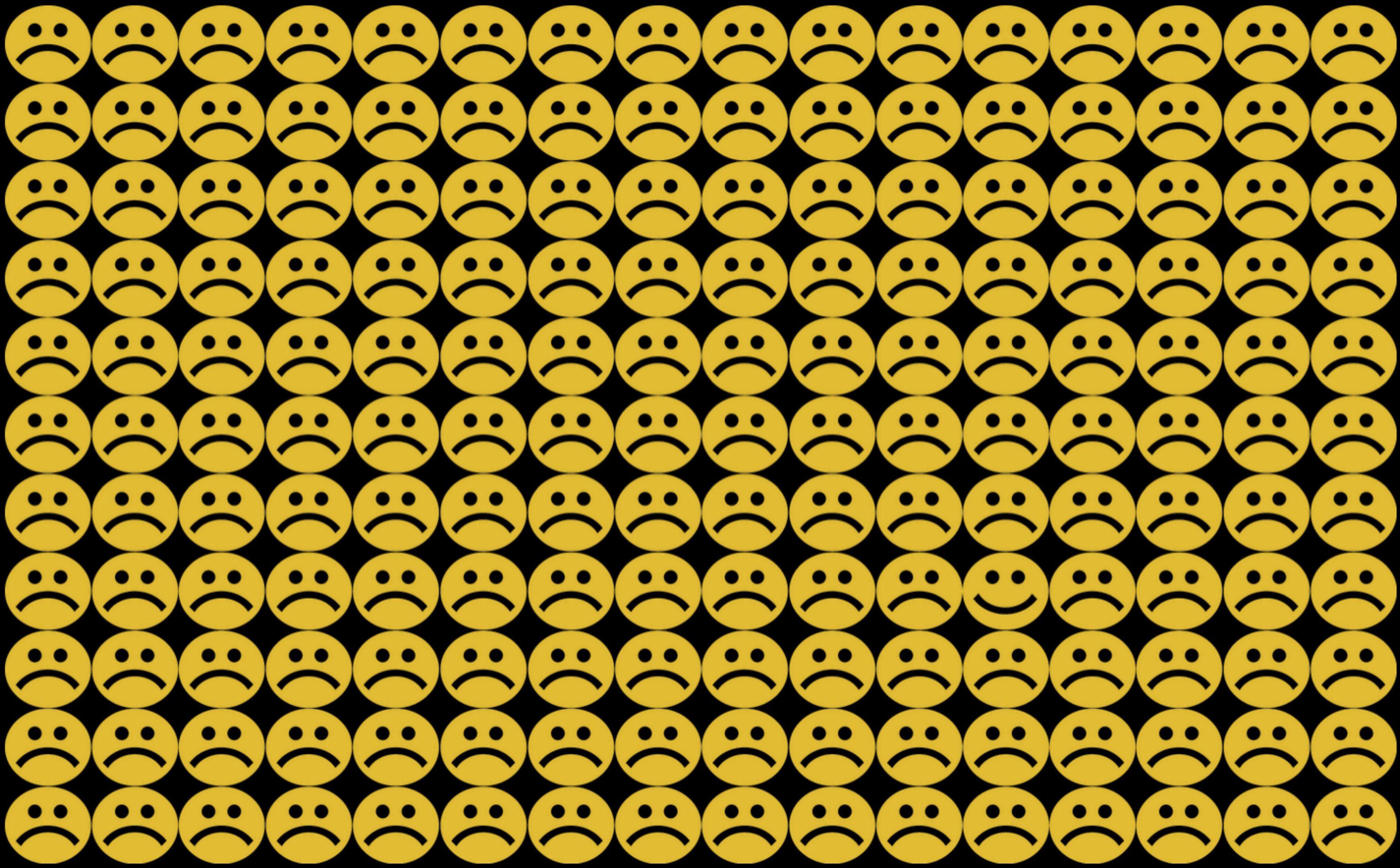
Vuistregels die ons hielpen te
overleven, bepalen ons
gedrag nog steeds

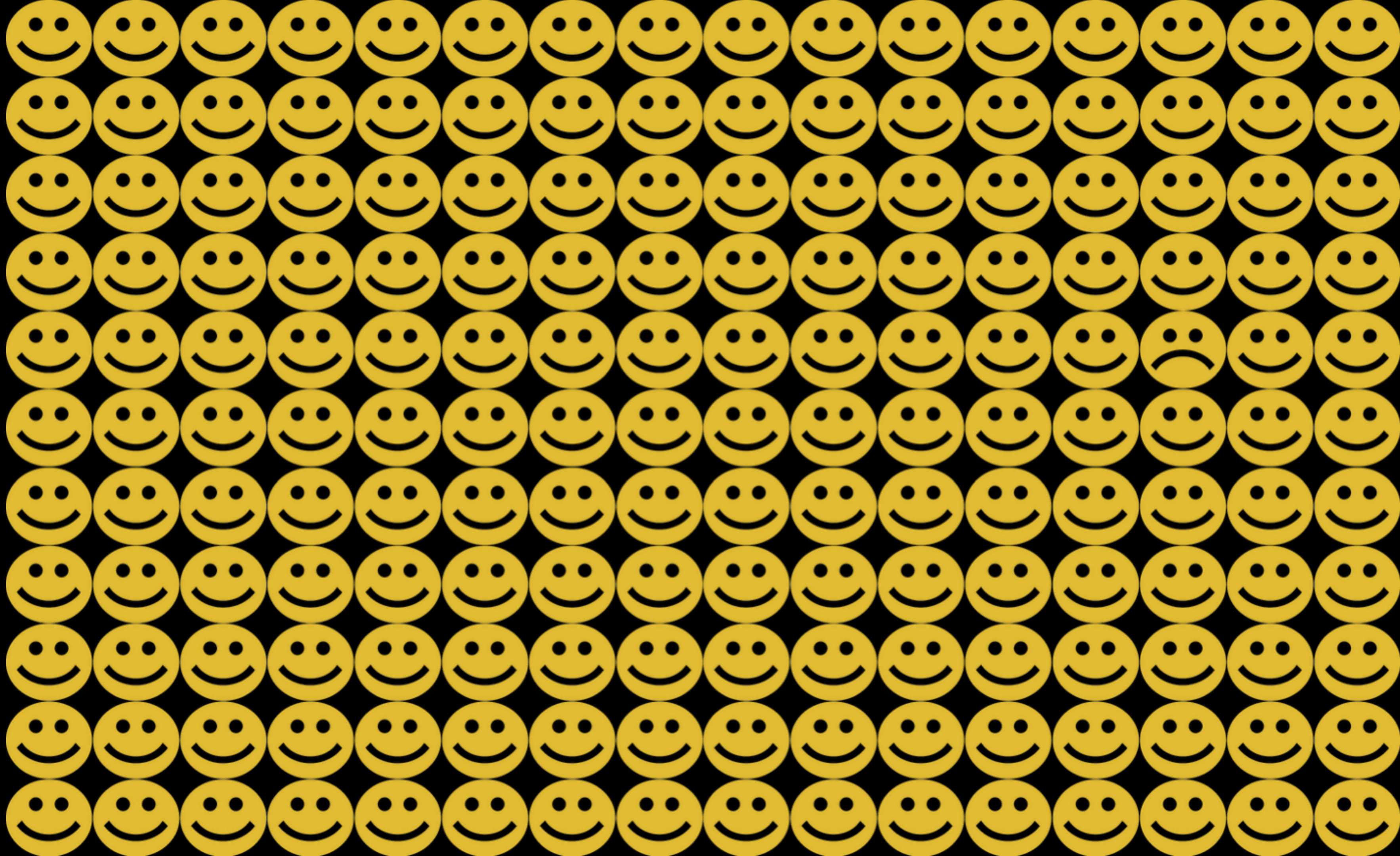
Wat zou jij doen...?

Tijd voor een testje..

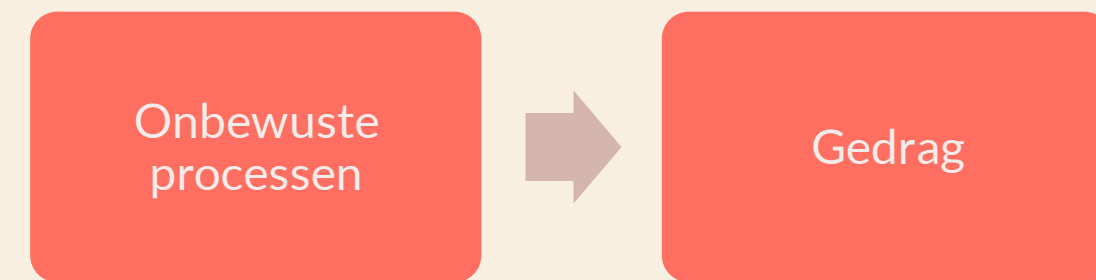

**Veel gedrag vindt
automatisch plaats, ons
bewustzijn werkt als
crisismanager**

Hoe mensen gedrag *proberen* te veranderen

Hoe mensen gedrag *daadwerkelijk* veranderen

*“Weten, willen en kunnen is
nog geen doen”*

Grensoverschrijdend **gedrag**

Elk gedrag dat als bedreigend, vernederend of intimiderend wordt ervaren.

Het kan zich uiten in de vorm van:

1. Seksuele intimidatie, pesten, agressie en geweld, discriminatie
2. Fysieke en (non)verbale bedreiging
3. Kleineren/vernederen, beledigen, schreeuwen
4. Buitensluiten, sabotage, negeren

Het was maar een grapje?

Onbewuste processen spelen een cruciale rol!

Tespelduyn luidt noodklok: 'Baan drie dagen dicht vanwege wangedrag en geweld golfers'

Golfbaan Tespelduyn in Noordwijkerhout heeft een rigoureuze beslissing genomen. De golfbaan sluit drie dagen de poorten om een statement te maken tegen het toenemende wangedrag van golfers. Volgens een verklaring van de directie staat 'de veiligheid van de greenkeepers ernstig onder druk, en dat kan en mag niet langer zo doorgaan.'

7 september 2025 - 17:05 | Redactie GOLF.NL

**Oud-golfer Derksen luidt noodklok over
ongewenst gedrag en slechte prestaties: 'Doet
pijn'**

**Medewerkers dreigen te
stoppen om gedrag golfers:
'Ze beseffen niet wat ze
aanrichten'**

Ongewenst gedrag in de golfwereld

- Enquête: Ongewenst Gedrag op de golfbaan en in het clubhuis
- 250 deelnemers (professioneel of als vrijwilliger werkend)
 - 27% greenkeeper, 23% bestuurslid/commissielid
 - Opsplitsing in vragen over de baan en clubhuis

Belangrijkste bevindingen golfbaan

- Meerderheid ervaart dat ongewenst gedrag op de club/baan is toegenomen
 - (41% (zeer) mee eens, 27% (zeer) mee oneens, 30% neutraal)
- 41% ervaart ongewenst gedrag gemiddeld (vaker) dan 1 keer per maand op de golfbaan
 - *Negeren van greenkeepers/marshals, beledigen, schreeuwen en schelden*
- Meerdere keren per jaar voelt het baanpersoneel zich onveilig (50% 1-5 keer per jaar en 30% > 5 keer per jaar)
- 42% geeft aan dat er actief wordt opgetreden tegen ongewenst gedrag op de golfbaan, 30% soms en 18% nooit
 - *Duidelijke protocol, consequenties niet overal aanwezig*

Belangrijkste bevindingen clubhuis

- Sfeer op clubhuis lijkt beter
 - *43% respectvol, 33% neutraal en 10% regelmatig storend*
- Maar hier zijn andere vormen van ongewenst gedrag aanwezig
 - *26% seksistische opmerkingen, 17% onder druk zetten en 16% negeren*
- Situaties waarin horecapersoneel of receptie/admin/management zich onveilig voelt komt minder vaak voor dan op de baan (12% 1 keer per jaar, 26% 1 keer per drie jaar)
- 42% geeft aan dat er altijd actief wordt opgetreden tegen ongewenst gedrag op het clubhuis en 11% soms
 - *Duidelijke protocol, consequenties niet overal aanwezig*

Ongewenste situaties

- Greenkeeper negeren, bal slaan als situatie niet veilig is, gevaarlijk spel
- Negeren van regels omdat mensen de regels niet kennen
- Spelen waar dat niet mag
- Opmerkingen over uiterlijk serveersters
- Medewerkers aanraken (met een borrel op)

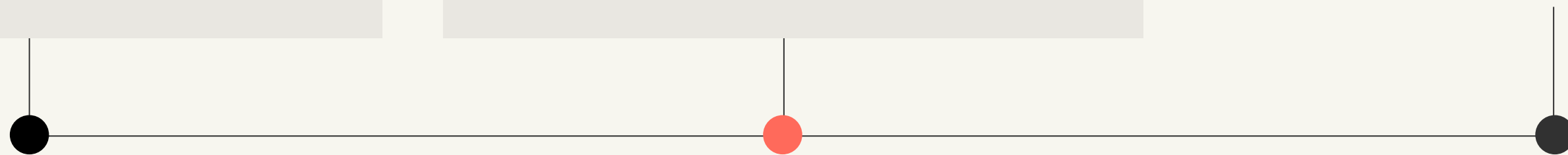
Hulp?

- 77% heeft een vertrouwenspersoon waar je terecht kan
 - 70% heeft het gevoel dat je daar je verhaal kan doen, 8% niet
- Gedragscode met sanctiebeleid niet overal aanwezig of niet bekend
 - 19% niet aanwezig, 28% weet het niet, 52% wel
- Oplossing volgens deelnemers zit in regels meer laten leven en GVB weer invoeren

Programma **van vandaag**

Menselijk gedrag

**Psychologie achter
grensoverschrijdend
gedrag**

Onbevuste processen
in het hoofd van de golfer

Sociale normen

*"Andere golfers
negeren de regels ook."*

*"We maken allemaal
wel eens een
seksistische
opmerking."*

*"Als het écht
ongewenst was, had
iemand wel
ingegrepen."*

*"Een biertje in de
kantine hoort erbij, ook
met het bestuur."*

Het menselijke ego

- Beschermt ons zelfbeeld
- Wil competent overkomen
- Reageert sterk op kritiek of gezichtsverlies
- Kan defensief worden bij bedreiging

Egocentrische weerstand

- Iemand heeft het gevoel dat hij/zij recht heeft op bepaald gedrag, privileges of uitzonderingen.
- Vergroot door o.a. status (vast lid bij vereniging, expert).

In enquête o.a.: negeren, beledigen, onder druk zetten, schreeuwen, schelden, intimidatie.

Bias blindspot

“Als ik betaal mag ik klagen”

*“Ze zien toch dat ik moet
slaan?”*

Lage risicoperceptie

- Optimism bias
- Risicoperceptie = kans X ernst

"Die bal raakt de greenkeeper vast niet"

"Zo'n pijn doet dat vast niet."

Tunnelvisie

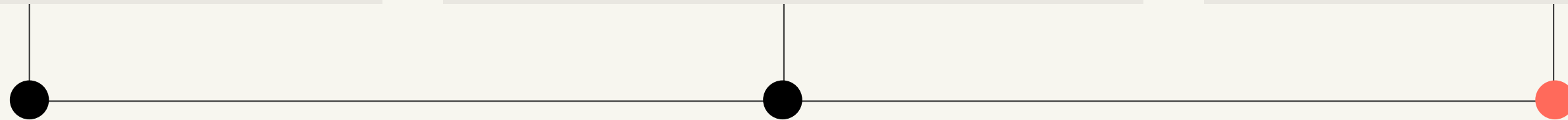

Programma **van vandaag**

Menselijk gedrag

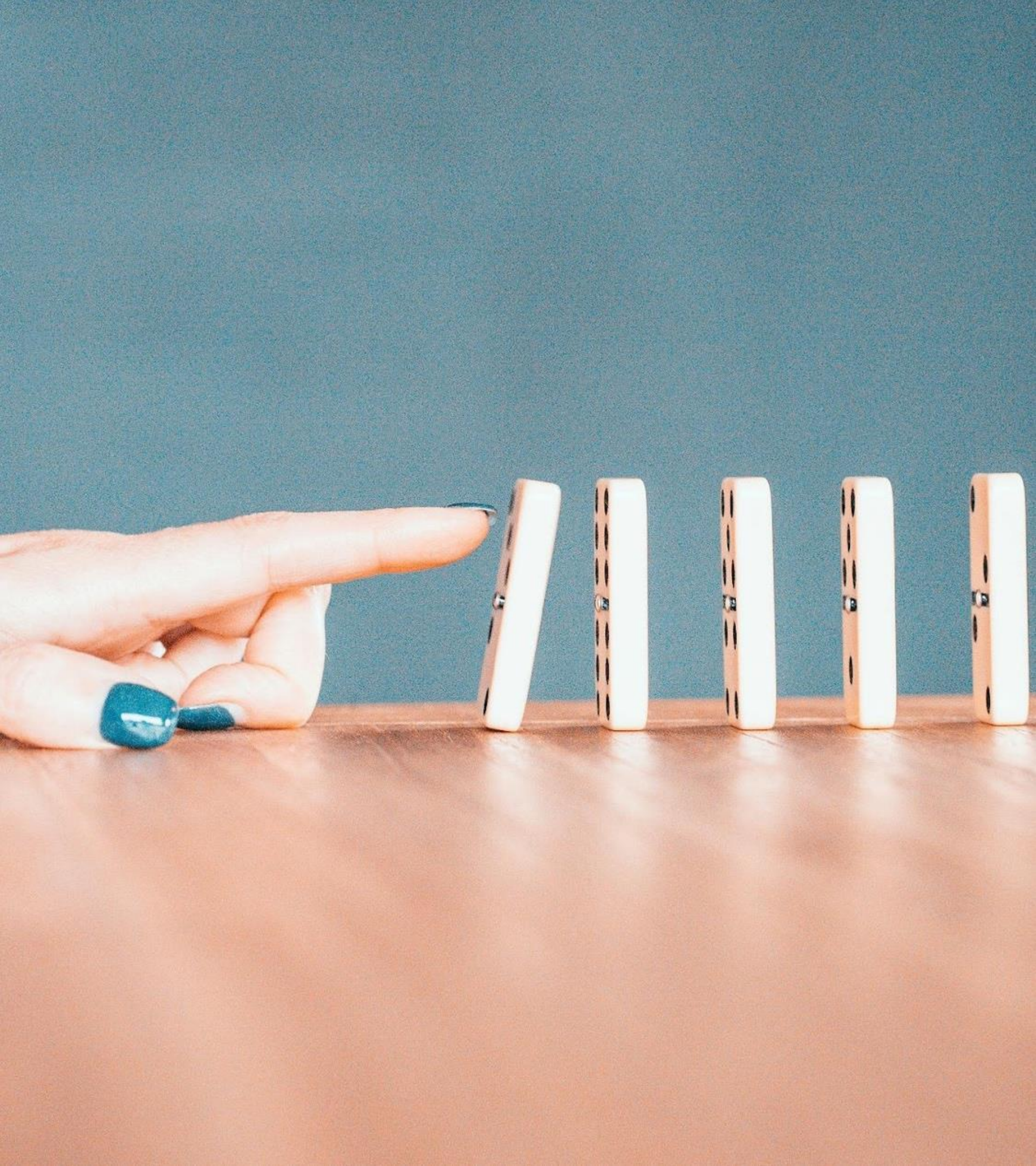
**Psychologie achter
grensoverschrijdend
gedrag**

Praktische tips

**Omgangs-
cultuur**

Systeem

**Het systeem moet het
gedrag zo makkelijk
maken..**

**..dat het makkelijker is
het gewenste gedrag
wel te vertonen dan het
niet te vertonen.**

"Basis op orde"

1. Duidelijke rolverdeling
 - a. Hierin greenkeeper ontlasten
2. Gedragscode met sanctiebeleid (Strakke regels en consequenties ("*zero tolerance*") → navolgen en laten leven!
3. Vertrouwenspersonen divers & goed bereikbaar
4. Alcoholbeleid (niet doorschenken)
5. Meldingen makkelijk maken, monitoren én leren

Inspelen op de
omgangscultuur

Positieve sociale norm creëren

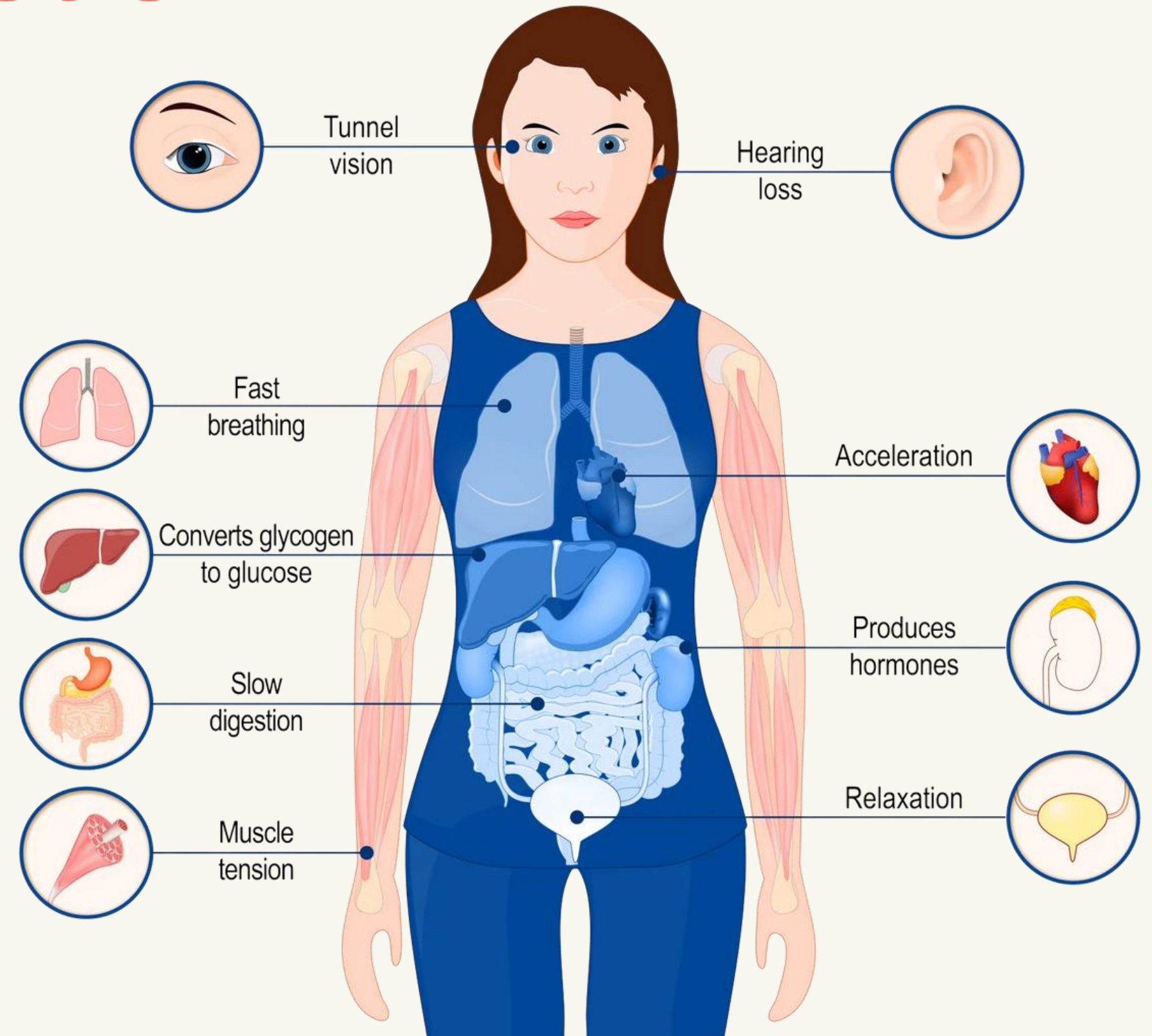
- Concreet gewenst gedrag benoemen en belonen
- Belang van voorbeeldgedrag:
 - Aanspreken bij ongewenst gedrag
 - Zelf geen/weinig alcohol drinken

Geef medewerkers handelingsperspectief

- Aanspreken = moeilijk!
- Bied:
 - Veiligheidstraining
 - Agressietraining
 - Bystandertraining

→ Gedragsregels niet opschrijven, maar laten leven.

Lastige zaken bespreekbaar maken

- Intervisie personeel/vrijwillgers organiseren
- Psychologische veiligheid verhoog je in groepen, niet alleen 1-op-1.
- Maximaal 6-8 personen.

Gedragsinterventies

- Op maat maken voor jouw club
- Gedragsinterventies, zoals:
 - Egocentrische weerstand:
 - Collectief belang ('wij' ipv 'jij')
 - Complimenteren
 - Lage risicoperceptie:
 - Ernst en kans benadrukken
 - Tunnelvisie: automatismen doorbreken

Verdiepende
sessie op 2 april!

Samengevat

1. Er zijn veel onbewuste processen die ons gedrag beïnvloeden.
2. Ook in het hoofd van de grensoverschrijder:
 - a. Sociale normen
 - b. Egocentrische weerstand
 - c. Bias blind spot
 - d. Lage risicoperceptie
 - e. Optimism bias
 - f. Tunnelvisie
3. Zorg dat je het systeem zo inricht, dat ongewenst gedrag moeilijker wordt ('basis op orde'):
4. Verander de omgangscultuur
 - a. Creëer positieve sociale norm
 - b. Geef medewerkers handelingsperspectief
 - c. Maak lastige zaken bespreekbaar
 - d. Gedragsinterventies

2 april: verdiepende sessie

- Diepere duik in ons oerbrein
- Weerstand tegen verandering
- Aan de slag met eigen casus

Bedankt!

Meer weten? Neem contact op voor een gratis adviesgesprek.

E | **info@anoukvisser.nl**
Info@roosdohmen.nl

Hartwerk biedt de volgende diensten:

- Inspiratielezingen
- Verdiepende lezingen
- Sessies voor leiders
- Cultuur- en gedragsanalyses
- Monitoring (Talk app)
- Opleiding (Gedragsland)

